

Monumentnummer*: 531721

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 30 januari 2015
Kadaster deel/nr 82974/93

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Culemborg Culemborg Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Culemborg Werk aan het Spoel

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Culemborg N 2054

Omschrijving**

Cluster 503.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

HOUTEN LOODS, als voorbeeld van een niet-bomvrije opslag van materieel of functionele ruimte. Op verschillende plaatsen zijn binnen en buiten fortterreinen in de loop der decennia houten, stenen en metalen ('blikken') loodsen tot stand gekomen om te dienen als (provisorische of permanente) berguimte, opslag, onderkomen voor mensen of materieel, hospitaal, brandweer, paardenstal, wachthuis, enz. Een groot deel van deze loodsen is inmiddels vergaan, gesloopt of verplaatst, maar andere bestaan nog in situ. Soms gaat het om bijzonder eenvoudige bouwwerkjes van geringe omvang, maar er zijn ook meer complexe en grotere exemplaren. In het kader van de restauratie en herbestemming wordt de artillerieloods verplaatst naar het noordelijk deel van het Werk aan het Spoel.

Omschrijving

HOUTEN LOODS, na restauratie in de oorspronkelijk zogenoemd bentheimgrijs geschilderd en daterend uit 1882. De loods meet ongeveer 13 x 9 meter en wordt gedekt door een zadeldak, belegd met gesmoorde pannen. Zinken goten. De gevels zijn opgetrokken

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

uit rabatdelen. Vensters (oostgevel), waarin ramen met roedeverdeling. In de kopse zuidgevel dubbele toegangsdeuren; in de beide kopse gevels op zolderniveau gevelopeningen. Het interieur werd niet bezocht.

Waardering

De HOUTEN LOODS, oorspronkelijk op het zuidelijk deel van het Werk aan het Spoel - maar intussen verplaatst naar het noordelijk deel - is van algemeen belang vanwege:

- * Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.
- * Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van een aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde houten bebouwing, die gebaseerd is op: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw), b. de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19de eeuw).

Het betreft hier een onderdeel uit 1882, namelijk een voorbeeld van een houten bergplaats.

- * Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.
- * Het onderdeel is representatief omdat het een voorbeeld is van een op een verdedigingswerk ingerichte functionele, houten bergruimte.
- * Het onderdeel is redelijk gaaf bewaard omdat hoofdvorm en bouwkundige detaillering alsmede diverse onderdelen intact zijn gebleven en doordat restauratie deel uitmaakte van de verplaatsing ten behoeve van hergebruik.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militaire opslagplaats

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument